

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
ni v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
rodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vlačajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Zgled pravega domorodca.

II. Rešitelj nesrečnih Ircov, preslavni Da-
niel O'Connel se je na Irskem narodil 6. avgusta
1775. Roditelji so ga dali izšolati in katoliško iz-
rediti pri Jezuitih na Francoskem, ker so v do-
mači deželi vse katoliške šole bile prepovedane.
Daniel je bil najživahniši dečko. Nja učitelj je
prerokoval, da bo iz njega kedaj imeniten mož in
sam je v svojem 9. letu pravil, da bo kedaj še mno-
go hrupa po svetu delal.

Izvolil si je odvetniški stan s sedežem v glav-
nem mestu Irlandije, v Dublinu. Za advokata bil
je, kakor navlaš, ustvarjen. Bil je namreč visoke,
veličastne postave in orjaškega telesa, imel je gro-
movit glas in nepremagljivo zgovornost. Kmalu
je postal glasovit odvetnik in bogat mož. Leta
1800. kedar so Angleži vzeli Ircem posledujo zna-
menje samostalnosti, namreč posebni deželni zbor
v Dublinu, začel je O'Connel svoje politično de-
lovanje. —

Tri velike naloge si je naložil. Prvič si je
prizadeval zanemarjeno in grdobni pijanosti udano
ljudstvo izdramiti k potrebni zmernosti in de-
lavnosti, kar je tudi večjidel srečno dosegel, po-
seben s pomočjo vrliga katoliškega duhovništva.
Drugič in tretjič je hotel Katoličanom priboriti
enakopravnost, Irski deželi pa staro samo-
stalnost z lastnim dež. zborom v Dublinu. Vse
to pa je skušal doseči po postavni poti, brez re-
volucije.

Po 23letni pripravi, t. j. l. 1823. si je še le
upal poprijeti se svoje druge naloge. V ta na-
men je ustanovil: društvo irskih Katoličanov,
ki je iz prva kaj slabo napredovalo. Na
prvi shod je prišlo samo 8 oseb, med njimi 5 bo-
goslovcev, katere je O'Connel v gostilnici za rame
popadel in v shodnico siloma potisnil. Toda
O'Connel se ni dal splašiti; v nekoliko letih je
premagal vladine zapreke in narodovo nemarnost
in zaslepljenost. V 3 letih je bilo že 200.000 druš-
venikov in v 5 letih so bili skoro vsi Irci društvu
vpisani. —

Tako pripravljen je l. 1828. začel O'Connel
glavno borbo za enakopravnost Katoličanov. Bila
je razpisana nova volitev za volilni okraj Clare-
ski. Katoličana sicer katoliški volilci niso mogli
voliti, ker je vsak poslanec pri vstopu v državni
zbor moral prisegnoti, da je sv. meša mali-
kovanje. Zato so vselej volili lutrovskega po-
slanca. Ali sedaj stopi O'Connel pred volilce ter
pravi: „čas je, da nasilstvo preneha, ki
tare naše ljudstvo in deželo, prišel sem
ga odpraviti; ne volite lutrovca, volite
mene!“ In res, volili so ga s 2057 glasovi zo-
per 982.

Angleška vlada je bila sedaj v veliki zadregi.
Da O'Connel predpisane prisege ne stori, to je
bilo jasno; da ga volilci zopet volijo, ako se prva
volitev zavrže, to je bilo gotovo; da bodo Irci dru-
god tudi le Katoličane volili, to je bilo pričako-
vati. V tej zadregi predloži ministerstvo hitro
novo postavo, v katerej se Katoličanom državljans-
ka in politična enakopravnost z Lutrovci priznava;
grdobna prisega je nehala. O'Connel je po 300
letih zopet prvi Katoličan zasedel prostor v an-
gleškem državnem zboru. Veselje sv. Cerkve, ir-
skega naroda in vseh Katoličanov bilo je neizrek-
ljivo. Zatrto Katoličanstvo na Irskem pa tudi na
Angleškem je prestalo 300letno preganjanje in ob-
hajalo veselo vstajenje. Toliko je O'Connel opravi-
l s pomočjo katoliškega društva in tako svetu
pokazal, koliko vrednosti, moči in uspeha da imajo
katoliška-politična društva — pod dobrim vodstvom.

Tretjega svojega namena pa blagi mož ni
dosegnil. Angleži Ircem niso hoteli dovoliti po-
sebnega deželnega zbora, čeravno so vsi Irci to
zahtevali, navdušeni po govori O'Connela. Včasih
je bilo po 100.000 poslušalcev. Naposled je dala
angleška vlada O'Connela l. 1843. prejeti, po sa-
mih lutrovskih porotnikih obsoditi in skoro na 1
leta dni v ječo zapreti. Irci so bili črez to tako
razkačeni, da bi bili gotovo za orožje prejeli, ako
njih nebi 70letni O'Connel ostro zavrnil. Slavni
voditelj je z žalostnim srcem videl, da se za sed-
daj po postavni poti nič ne da doseči, toda svest

si je bil, da je irski narod prebudil k narodni zavesti in gotovega pogina otel.

Spoznavši, da so njegovi dnevi zemeljskega bivanja šteti, začel se je za nebesa resno pripravljati in se je v ta namen podal na pot v papežev Rim. Ali uže v Genovi ga dohiti nemila smrt l. 1847. V njegovi oporoki beremo prelepe besede: mojo dušo izročim nebesom, sree Rimu, telo pa irski zemlji!

To je kratek obris življenja in delovanja slavnega O'Connela. Nobeno ljudstvo na zemlji se nima z enakim domorodcem ponašati. On je sijajni zgled katoliškega domoljuba, uzor poštenosti, pogumnosti in značajnosti!

Bog, ko bi Slovenci takega dobili! Krvavo potrební ga so. Voditelji, ki v svoji liberalnosti katoliško-versko prepričanje Slovencev ali prezirajo, mrzijo ali napadajo, ne sodijo in ne opravijo ničesar!

Cerkvene zadeve.

Mariborske šolske sestre.

M—k. Naj „Slov. Gosp.“ enkrat nekaj pove o tukajšnjih šolskih sestrah in o njih deklinškem zavodu. Že l. 1863. si je kat. družba mestnih gospá 3 sestre pozvala iz Gradca, in njim izročila odrejo siromaških otrok. Število otrok je rastlo od leta do leta; bilo je tedaj treba skrbeti za večje stanovanje. L. 1869. so kupile sestre s prostovoljnimi darovi veliko hišo in so z dovoljenjem mil. knezoškofa ustanovile deklinški zavod s šolo vred. Ali ker je še vedno bilo premalo prostora, so kupile še drugo hišo in postavile novo šolsko poslopje, ktero, se ve, še ni plačano, ker sestre lastnega premoženja nimajo, pa zaupajo, da bode Bog, kakor do sedaj, tudi za naprej jim naklonil milodarnih src, ki njim bodo pomagala; vsaj delajo za blagor cele škofije. Zdaj imajo 5 razredno šolo, v kateri se podučuje čez 400 deklet; med njimi 125 rejenk v zavodu. Na den sv. Lovrenca je bila skušnja; ob 7. v jutru so mil. knezoškof mešovali v zavodu in potem so navzoči bili pri skušnji v vseh 5 razredih. Deklice so iz vseh predmetov v slovenskem in nemškem jeziku izvrstno odgovarjale, kar so mil. knezoškof z očitno pohvalo pripozlali in ž njimi tudi vsi poslušalci, katerih je bilo veliko. Vsi pa smo se prepričali, da sestre svojo nalogo popolno umejo in hvalevredno zvršujejo. Pa ne le, da se dekleta veliko učijo, njihovo lepo obnašanje kaže, da sestre tudi prave kerščanske odgoje ne zanemarjajo. V vsakem razredu je več deklet imelo slovenske in nemške nagovore. Po skušnji pred poldnem se je neka deklica v lepem slovenskem govoru v svojem in v imenu svojih tovaršic vsem dobrotnikom šole in zavoda tako lepo zahvalila, da smo videli pri poslušalcih mokre oči; — popoldne pa drugo deklet tako isto po nemškem. Dekleta se tudi

učijo raznih ženskih opravil kakor: šivati, plesti (štrikati) itd. Da so tudi v tem dobro napredovale, to nam je pokazala velika hiša, polna raznih ročnih pridelkov. Čestitamo tedaj šolskemu odboru celjske okolice, ki je sklenil, svojo deklinško šolo sestram iz Maribora izročiti. Zagotovimo ga, da bode za leto in den vesel svojega sklepa, stariši pa mu bodo hvaležni. Želeti bi bilo v korist ženske mladosti, da bi si tudi po drugih krajih, post. v Ljutomeru, Konjicah, Slov. Bistrici šolske sestre oskrbeli: vsaj stroški niso veliki — tri sestre ne terjajo več plače, kakor en sam učitelj.

Glasbena matica v Ljubljani je dobila od mnogih skladateljev cerkvenih napevov, katerih bi rada na svitlo dala največ kar se da, da bi zo pet nekoliko pripomogla k povzdigi slovenskega cerkvenega petja. — Potreba je res, da se našim organistom in pevcem priskrbijo dobri napevi in se odpravijo nepristojne melodije. Prosimo torej častite gg. duhovne in organiste, pa tudi druge prijatelje cerkvenega petja, naj hitro in obilno pristopajo k našemu društvu, da izvemo, koliko iztisov bo treba priskrbeti. Odbor.

Kako se sklepa civilni zakon v Ameriki. Župan stopi v hišo, kder zaročenca čakata ter glasno reče: Vstanita! — Podajta si roke! — Recita: da (ja)! — Plačati je 6 dolarjev (12 fl. 30 kr.)! — Z Bogom! No taka poroka je vendar hitra!!

Sv. Jeronim naš rojak. Veleučeni kanonik ostrogonski na Ogerskem, g. dr. Danko je dokazal, da je preslavni svetnik, in cerkveni očak in najizvrstniši tolmačitelj sv. pisma, sv. Jeronim rojen bil l. 331. v Strigovi v Medjimurji blizo Ljutomera. Strigova je bila tedaj rimsko-panonsko mesto in sedež škofa. Leta 380. so mesto razdrli divji Goti. Sedaj je ondi cerkva na čast sv. Jeronimu, pred 300 leti postavljena.

Novi ljubljanski škof, dr. Pogačar bodo 5. sept. slovesno v Ljubljani v škofa posvečeni in bodo potem 7. 9. in 11. sept. posvečevali prvokrat nove mešnike.

Gospodarske stvari.

Nekoliko ravnil, po katerih gre pri izrejevanju svinj se ravnati.

VI.

M. Med hranami, ki od živali prihajajo in so svinjam tečne in priležne, zavzema mleko prvo mesto. Poklada se jim pa ali sladko in kislo ali kot izmetki in siratka, kakor se pač kde z mlekom gospodarí. Vse to svinje rade jejo in jim je tečno in redívno. Neposneto, novomolženo mleko se le v prvih tednih po odstavljenju mladim prascem s pridom dajati zamore. Ker ima tako mleko veliko masla in sira v sebi, se mora pred pokladanjem z mlačno vodo nekoliko pomešati. V nekterih krajih imajo po večjih gospodarstvih,

kder veliko svinj redijo, nekoliko koz, ki jih jedino za to glešajo, da kože s svojim mlekom odstavljene prasce redijo. Kozje mleko je po svoji sestavi, po svojih delkih, svinjskemu mleko nekoliko bolj podobno, kakor kravje in ga tedaj ni treba z vodo mešati. Nasledki takega krmljenja so prav izvrstni; drago kravje mleko se prihrani drugim namenom, prasci pa se pri njem prav dobro počutijo in hitro rastejo. Redivna moč posnetega in kislega mleka kakor tudi metude ali izmetkov je velika. Razne poskušnje so pokazale, da po 12—16 firkeljnih mleka živinčeto telo za 1 funt telesne teže pridobi. Siratka, ki se njej je maslo in sir po večem že vzela, hranuje v sebi le še razne soli in mlečni cukrer. Potrebuje tedaj še kake postranske hrane z beljakovino v sebi, da se v pravo razmero zravnava.

Meso zaklanih živali je zlasti svinjam krmačam zelo priležna in redivna hrana. Kuhano se bolje prebavi in v večjo korist obrne. Crknjene in zaradi kužnih boleznj živali pobite meso se ne sme v svinjsko pičo obračati. Tudi konjsko meso se svinjam s pridom pokladati zamore. Meso svinjsko je po njem okusno in slanina dobra. Sicer se pa od nekterih trdi, da se meso takih svinj, ki so se s konjskim mesom pitale, ne da dobro soliti in dolgo hraniti. Na Romunskem svinje sem ter tje z ribjim mesom pitajo.

V novejšem času so začeli meseno moko ali meljo, kakoršno je učeni kemikar Liebig za odrejevanje mladih prascev nasvetoval, za pitanje svinj živo priporočati, ker se krmetina pri taki piči prav dobro počuti. Taka moka, krompirju in repi primešana, zdrobljen ječmen in oves nadomestuje ker ima sama na sebi veliko beljakovine v sebi.

Hrošči ali keabri so svinjam prava slaščica. V letih, v kterih jih je dosti in se morajo pobirati, se ne morejo koristnejše porabiti, nego v svinjsko pičo.

Na paši kaže svinja, da njej tudi polži in ogrci dobro diše, kderkoli le do njih more.

Treba je še ktero reči o soli. Tudi svinja potrebuje, kakor vsaka druga domača žival, nekoliko soli, da zamore povžito hrano dobro prebaviti, da koža živo izhlapuje in da se koristne snovi v telesu narejajo. Koliko je soli potrebno, to je različna stvar. Ravna se po množini soli, ki jo ima pokladana hrana v sebi in po načinu odrejevanja. Pitavna svinja ali krmača mora dosti hrane prebaviti, potrebuje toraj, da vedno jedična ostane, več soli kakor svinja plemenača. Ravno to, kar smo o svinjah krmačah rekli, velja tudi o starkah in tistih svinjah, ktere veliko ohlapne in spridene hrane povžijejo. Razne skušnje so učile, da svinji krmači 1—1½ lota soli na dan zadostuje, svinji plemenači pa je pol toliko zadosti. Preveč soli je škodljivo in ima s časom za živino hude nasledke. Prava mera soli se ravna po krajnih razmerah, po brani in po vodi.

Imenitna je slednjič tudi pijača. Čeravno svinja v svoji vsakdanji brani mnogo tekočine, vode v se vzame, vendar zlasti v toplejšem poletnem času po čisti frišni vodi, rekel bi, hrepeni. Voda pa mora čista in frišna biti. To se ne more dosti svinjerejem priporočati.

Dostokrat se misli za svinje, ki se tako rade in vesele po blatu in luži valjajo, je vsaka mlakuža v pijačo dobra. Pa temu ni tako. Seveda če se živini druge vode ne da, sega v sili tudi po mlakuži. Vendar pa če more svinja sama do čiste mrzle vode, se nje bode večkrat na dan z veliko slastjo napila, potem pa zopet v steljo se zavalila ali pa po dvorišču sem ter tje skakala. Vsakdanje napanjanje s čisto mrzlo vodo toraj veliko koristi. Kdor svoji živini in sam sebi dobro hoče, naj le poskusi. Tako piše v Dunajskem „Pract. Landw.“ gospod žl. Mendel.

Ali je dobro vinski trti listkov potrgati?

Tukaj je paziti na 2 resnici, pa se varovati 2 krivih misli.

1. Listki so za življenje trsov enake važnosti, kakor korenine. Posebno pa se cukrer in tiste snovi, katere les, sad in koreninje zorijo, pridelujejo s pomočjo listkov in brez teh se ne pridelujejo. Kdor tedaj trsu preveč listkov vzame, ta je sam zakrivil, da je grozdje cukra več ali manj prazno in tedaj kislo ostalo in da se les in očesa niso dobro zazorila.

Prazna misel pa je nekterih gospodarjev, ki trdijo, da korenine, les in sad pri trsu tem bolje storijo, čem več listkov in poletnih izrastkov se njim je potrgalo. To je popolnem krivo in se je rodilo zopet iz krive misli, da vse redilne snovi trti prihajajo samo iz korenin in da so listki le kar za lepotičje.

2. Druga resnica, na katero se ima tukaj gledati, se da tako izraziti: da trta lepo raste, da se grozdje polni z obilim cukrom in da les čvrsto zori, je potrebno, da njeni listki dobivajo dovolj zraka in obilo svetlobe.

Ali zopet krivo je, da bi se zavolj prostega zraka in obilniše svetlobe moralo grozdje polagati na solnce in v ta namen nad grozdom stojiče listje do čista pobirati. Tako bi se gospodar pregrešil zoper 1. resnico. Grozdje se mora zoriti a ne na solnci peči. In ker se grozdni cukrer ne dela v grozdovih jagodah, ampak v trsovih listkih, zato se mora listkom pa ne grozdom poskrbeti za potrebno solnčno svetlobo.

Trsu tedaj se ne sme preveč listkov potrgati, pa tudi ne preveč pustiti. Najvažniši listki se mu imajo pustiti in le najnepotrebniši potrgati.

Grozd dobiva pred vsem tisti cukrer, kateri se nareja v listkih, ki so najbolj blizo nad njim nasajeni; zato se morajo najmanj prvi 3 listki pustiti, ti se mu ne smejo pobirati, kajti ravno ti mu pripravljajo cukrer, ga varujejo točinah udarcev

in prežgečega solnca. Drugi listki so manj važni in se zamorejo potrgati, zlasti bohotno vršičevje.

Tudi listki pod grozdom so važni in služijo posebno v to, da se očesa za prihodnje leto močno in krepko zastavijo. Zato njih trganje ni dobro, zlasti tam ne, kder hočemo drugo leto dobiti reznik ali potič.

Enaka velja gledé postranskih polletnih izrastkov. Mnogo njih je, ki se slobodno poberejo, vendar tisti, ki so na rozgah, katere se namenijo drugo leto rezati na reznike in potiče, se naj ne potrgajo, ampak na 1 ali 2 oki pristrizejo.

Na težka in močna zemljišča ne sodi navazati mastnega gnoja; zato bi ga gospodarji naj ne puščali tako dolgo ležati, dokler se preveč ne vmasti in strohni. Tak gnoj je sicer vrlo dober, vendar tega ne premore, da bi zemljišče tudi izrahljal. To stori pa gnoj, ki še le v zemlji popolnem segnjije in strohni. Nasproti pa postane težka zemlja rodna in hvaležna, če se njej navozi frišnega, še bolj slamnatega gnoja. Njegov blagosolni upljiv se še v 2. in 3. letu pozna. Naopak ravnati pa kaže pri lehki, peščeni zemlji. Tej največ hasni masten, dobro že segnjit in strohnen gnoj ter njej podeli največjo rodovitnost.

Praktičen nasvet učiteljem, ki imajo šolske vrte. Taki učitelji naj poskusijo sê zasajevanjem sočivja, sočivnega in repnega semena. Tako bodo marsikom na deželi ustregli z dobrim semenom, ki bi sicer moral daleč v mesto ali v trg, da si kupi omenjenih reči pri kakem trgovcu, kder utegne staro, zastano robo primerno drago plačati. Ob enem bi si učitelji tudi dohodke povzvišali, otroci pa priložnost imeli v izreji sočivja in pridelovanji semena praktično uriti se. Tako je vsaj po mnogih krajih na Nemškem.

Sejmovi. 28. avg. v Celji, pri št. Ilu v Slov. gor., v št. Ilu pri Slov. Gradcu, pri sv. Trojici v Slov. gor., v Svičini, na Planini. — 29. avg. v Veračah, v Orešji. — 30. avg. v Kamei, na Hajdini, na Muti, pri sv. Lovrencu pri Celji, v Poličanah, v Žavcu, na Tinskem. — 1. septembra na Blanci, pri št. Ilu pri Velenji in na Sigrskem vrhu. — 2. sept. v Trnovcih ali pri sv. Bolfanku.

Dopisi.

Iz celjske okolice. (Okrajni zastopi. — Drago pa slabo šolsko poslopje). Na okr. cesti iz Celja na Slatino sem videl voznika, ki je lani navožen, neporabljeni prod nalagal in ga na drugo mesto vozil. Ker pa na tisti kraj zopet drugega vozijo, si drugega uzroka tega prevažanja ne moremo misliti, kakor da je menda stari prod že črviv postal?! — Ravno tako najdemo tudi pri dvema mostoma čez Voglajno nove podnice na prostem, da jih dež in po zimi sneg spirala. — Ker

je nadzorovanje okr. cest in mostov v rokah okr. zastopov, se po takem ravnanji ne bodo pri davke plačujočem ljudstvu prikupili. Slavni naš poslanec in hrabri branitelj naših pravic M. Herman je pri neki priliki v štaj. deželnem zboru izgovoril resnično besedo, ko je rekel, „da je vsaki okr. zastop sam — od najmanjšega do največjega — trdno prepričan, kako nepotreben da je.“ Mi bi še pristavili, da so okr. zastopi škodljivi, ker so predragi, in ker se preveč s politiko pečajo. — To velja posebno od celjskega okr. zastopa.

V Teharjih popravljajo še le pred 6. leti sozidano šolsko in srenjsko poslopje. Kako vestno in zvesto so delali, se vidi iz tega, da je les za pod ves strohnel, ker so frišen po letu posekan les rabili. Srednje zidovje je razpokano. Stroški za novo poslopje so znesli blizo 20.000 gld., popravilo 2000 gld. Liberalizem umi davkov nalagati.

Od sv. Vida pri Planini. (Ženske na patroliranju). Ni dolgo tega, kar je predstojnik in pa srenjski svetovalec J. Belak, vsak od svoje žene spremljan, prišel k podpisanemu ostarijašu na patrolo. Predstojnik in njegov svetovalec ukazeta pivcem pobrati se. Pivci res odidejo. Sedaj se ovih dveh možev ženi široko za mizo vsedete. Črez nekoliko časa pa začne svetovalčeva žena hudo razsajati, glaže trupati, oštarijaševo ženo pretepati in z nožem okoli njene glave kresati. Naposled se pa zopet široko za mizo vsede. Lepa patrola to, kaj ne?

Jožef Žager,
oštarijaš.

Iz Konjic. (Nova meša). Odkar je bila nova vojaška postava potrjena, po kateri bi moral vsak bogoslovec, ki je bil prej v vojake vzet, kakor je v duhovnico stopil, po dovršenih bogoslovskih naukih še celih 8 let čakati, preden bi smel v mešnika posvečen biti se je bilo že bati, da bodo v kratkih letih duhovnice prazne in fare brez dušnih pastirjev, kakor se to že po nekterih škofijah godi. Vendar naš svitli cesar ima kot oblastnik pravico tistim bogoslovcem, ki so duhovne nauke izvršili, na prošnjo dotičnega škofa dovoliti, da smejo biti posvečeni in se vpišejo v število vojaških kaplanov in bi le za čas vojske bili poklicani, da kot duhovniki svojo službo tam opravljajo. Vsled cesarjeve milosti bil je tudi naš rojak g. Miha Napotnik 24. julija v duhovnika posvečen in je 15. avgusta v naši lepi farni cerkvi prvokrat najsv. daritev opravil v veliko veselje sebi, zlahti, celi fari in še slovenski domovini, ktera ga že pozna kot izvrstnega narodnjaka, ki bo gotovo izgledno s peresom in besedo našo sveto reč na vsako stran podpiral. Ko je pretečeno leto naše verno ljudstvo prvokrat 15. avgusta svojega preblagega g. nadžupnika J. Rozmana pri božjej službi pogrešalo, začel se je velik jok po celej cerkvi, a obletnica onega žalostnega dneva bila je za nas vesela, kajti čeravno je isti den veliki shod na Prihovi, je vendar našega častitega

novomešnika 12 duhovnikov počestilo se svojo navoženostjo in preč. g. nadžupnik dr. Ulaga so v pridigi pri natlačeni cerkvi razlagali dolžnosti kat. duhovnika. Pri obedu v farovžu in na domu g. primicijanta so se razne napitnice napivale in se je posebno želja povdarjala, da bi vsi Slovenci bili zopet složni! Naj bi lepa konjiška fara še večkrat enakih lepih slovesnosti čakala in dolga leta sadunosnega delovanja smo vsi gostje vrlemu rojaku iz srca želeli!

Iz Radgone. (Ogenj). Minoli petek, t. j. dne 20. avgusta bil je za našo okolico prav nesrečen den. Videli smo odtod ob ednem hipu na 5 krajih goreti. Po vseh ulicah mesta leži množina perunic (zgorele slame), koje je veter iz daljine semkaj prinesel. Najstrašnejši med temi bil je v vasi, po svojoj izvrstnoj slatini na široko poznatj, v Očeslavcih. Šesterim kmetom so hrami, škedni, štale se vsem kmetijskim orodjem in pohištvom do tal pogoreli, sedmemu in sicer onemu, gder je goreti počelo, je na srečo hram ostal. Zavolj grozne vročine, ki je tega dne vladala, in vetra, ki se je mahoma vzdignil, in nedostatka v bližini, bilo je za malo minut vse v ognju in le z največjim napenjanjem in nevarnostjo človeškega življenja bilo je mogoče del živine rešiti. Škoda se cení nad 20.000 goldinarjev. Zavarovan bil je samo eden posestnik na 500 gold. Žalosten je pogled na zgorele razvaline, in posluh nevoljevanja in javkanja nesrečnikov.

Pritecite vsi, kateri niste v nevolji, ubogim osiromašenim na pomoč, podpirajte po mogočnostirevne sosede v velikoj nesreči, koja jih je tako nenadoma zadela, odprite darežljivo roko in smilujte se po rodu in krvi bratov svojih, kajti: „ako se svoj svojega neusmili, kako če tudjinec nemili?“*)

Od Pesnice. (Posebno zdravi!o). V J. je zbolel nek mož za plučnim vnetjem in je hitro domačega „padara“ poklical. Ta „padar“ je, mimogredé rečeno, strašansk nemškutar, zagrizen liberalec nove dobe. Gospod „padar“ pride, preiskuje bolenika, mu da zdravila. Črez nekoliko dni boleniku želodec svoje opravilo odreče in ga začne boleti in tiščati. To zdravniku pove, in ta mu za čistenje želodca napove novo, do zdaj še menda maloznano zdravilo — zelene hruške. Bolenik, pokoren zapovedi zdravnika, se hrušk naje, da je bilo veselje. Potem pa ga začnejo hruške po želodcu gristi, vrtuliti in rogoviliti, kakor da bi se bil samih nemškutarjev nadeval, tako dolgo, dokler ni zadnja trohica odšla. Bolenik je zelo oslabil toda krepka natura ga je smrti otela. Ljudje brez zdravniške učenosti navadno zdravim ljudem prepoveduje zeleni sad jesti, ta zdravnik pa ga še bolenim, po bolezní oslavljenim nasvetuje. Tako je v nekterih krajih na deželi za čas bolezní!

Od sv. Ožbalta za Dravo. Cerkveno opravilo in inštalacija se je 8. t. m. pri nas veselo

obhajalo. Od Lipnice, sv. Miklavža v Suselji in iz Gomilice, Arveža in iz Luč priromalo je veliko število ljudstva po stari navadi že v soboto poprej, ker imajo pri nas nemško pridgo in večernico, v nedeljo pa božjo službo, kakor je bila sploh navada.

V nedeljo ob 6. uri, so začeli možnarji grmeti po naši ozki dolini, kakor bi bil potres nastal in nam veselo inštalacijo našega č. g. provizorja J. Šparbakeľna naznanjevatí.

Device v beli obleki so njih s farmani spremljale z nebom od farovža v cerkev. V cerkvi pa so čakali č. g. Stoklas, dekan marenberški, kateri so nam novega pastirja z ganljivimi besedami izročili. —

Pri sv. meši se je potem pela slovenska meša od M. Vučnika „Iz nebes“ in pri darovanji se je oglasila posebno izvrstna pesem našemu novemu župniku za spomin.

Srečna vsaka fara, ktera takega blagega gospoda za dušnega pastirja dobi. Bog nam njih ohrani dolga leta zdravih in zadovoljnih!

Od sv. Lenarta v slov. gor. (Požar.) 19. t. m. se je na nepoznan način ob 1/2 8 uri zvečer vnela velika in dvoje nadstropje visoka hiša Špicija, trgovca tukaj in sicer pod strešjem. Le z združenim prizadetjem tukajšnjega gasilnega društva, ki se je tokrat zelo vrlo obneslo, trgovske brizgalnice sv. Trojice in velike množine gasilcev iz okolice se je posrečilo ogenj ustaviti, da je bil le gornji strop s streho upepeljen, in je bila rešena ostala hiša, v kterej se nahajajo sodniške in davkarijske uradnice. Na srečo ni bilo nobenega vetra. Dopoldne drugega dne je bilo mogoče ogenj popolnoma ugasniti. A ravno v tem času se pokaže velik požar nad sv. Trojico. Kmalu se zberejo gasilci in hitijo proti sv. Trojici, kder se prepričajo, da je ogenj dalječ. Kakor se sliši, pogorelo je več pohištev v Očeslavcih kapelske fare. (Resnično, glej dopis iz Radgone. Ur.)

Od nemške meje. Ogenj — letina. Veliko se govori in piše, naj ljudje z ognjem pazno ravnavo, zakaj nesreča nikoli ne spi; pa uboganja ni. Hlapci po hlevih pipe žulijo, zažigalke stariši kam bodi polagajo, dekla po kuhinji z ognjem meče sem ter tje; se bo kdo čudil, ako se pri takem ravnanju ogenj vname? Letošnje leto ima že lepo število takošnih britkih dogodkov zapisanih. Tudi v Svičini je 23. avg. nesreča po ognju zadela kmetovalca Andreja Kožuha. Bilo je ravno poldne, ko je začelo se kaditi, kake 1/4 ure od cerkve. Pogorel je hlev do zemlje. Hvala Bogu! da ni bilo nobenega vetra. Nekateri pravijo, da sta hlapca s tobakom ogenj zatrosila, drugi da je sovražna roka ogenj položila. Želeti je, da se stvar razjasni. Oškodovanec ni bil zavarovan.

Vinogradom prijetno vreme do grla streže. Kaplica bo upajé dobra, kjer ni toča posekala. Turšica obeta veselje, tudi ajda in repa se bote

*) Uredništvo „Slov. Gospod.“ je pripravljeno darove sprejemati in na kraj nesreče zanesljivo odpošljati.

popravile na pohlevni dež, ki smo ga 21. t. m. dobili. —

Iz Vuzenice. (Vročina. — Povoden. Ni še bilo v celem letu take hude vročine pri nas, kakor je bila pretekli teden; bali smo se toraj, da utegne imeti hude posledke in resnično se je tako zgodilo.

V soboto popoldne t. j. 21. avg. privalili so se iz Koroškega temni oblaki. Hud vihar je nastal, da je drevesa lomil; toča se je vsipala, potrla hudo v Kimberžkej, Perničkej, Terbunskej in tudi v naši fari deloma; zraven pa se je še ploha vlila tako silno, da je na enkrat bilo vse polno vode, ktera je več mostov odnesla, in kakor sem slišal — je tudi 3 ljudi zalila.

Revnim ljudem je ta nesrečna nevihta zadnje upanje odvzela. Rž in pšenica se je, kakor drugod, tako tudi tukaj slabo obnesla, zato so se zanašali na ajdo in turšico in to jim je sedaj toča deloma poškodovala, deloma popolnoma vničila! Bog jih se usmili!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na Kranjskem se bodo naposled edini nemčurji politično smeli gibati. Slovencem je skoro vse prepovedano: tabori, misijoni, izleti, shodi, pobiranje milodarov za nesrečne hercegovinske robbine; časniki slovenski se zaporedom pograbiijo, kakor, da bi samo za državne pravnike bili pisani, česar se potem nemčurji neznano veselijo. Da po takem postopanju c. kr. kranjski namestnik pri Slovencih zaupanja ne pridobiva, to je očitno.

V Gradcu bil je velik shod trgovcev in obrtnikov, ki so nemilo tožili o našem liberalnem gospodarstvu, češ, da njih spravlja — na nič. Tako so se pritoževali, kako to, da od pruske sorugatne kave pobiramo le 1 fl. colnine, med tem ko Prusi od naše jemljejo 3 tolarje srebrne?

Ministri niso dali kneza Adolfa Švarcenberga potrditi za predsednika okrajnega zastopa Vodnjaškega, ker je klerikalec.

Ubogi Čehi bodo 6—12 oktobra zopet morali voliti. Kako dolgo bo mučenje trpelo!!

Ogerski zbor začne zborovati 28. avg. Cesar ga bodo odpri s prestolnim govorom.

Vnanje države. Ruski 4 cesarjeviči potujejo pomembno po svetu. Cesarjevič naslednik je odšel na Dansko, veliki knez Konstantin je obiskal Pariz in 2 druga velika kneza sta na Grško odpotovala.

Nemčija pruska proti bavarsko kraljestvo popolnem pozobati. Sedaj že hočejo, naj kralj Ludvik II. sprejema pruske oficirje med svojo armado.

Na Laškem snujejo Katoličani v Bologni posebno društvo za uvedenje katoliških šol. —

Francozi snujejo 3 katoliške visoke šole

ali vseučilišča, ker so sedanja vsa liberalna in brezbožna. —

Karlisti so poslednji teden v večih bitkah zmagali in pri trdnjavi Seo d'Uzel pobili več 1000 Alfonzistov.

Turški sultan je pozval zelo nove ministre, da mu pomagajo zoper vstaše Kristijane v Hercegovini in Bosni.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Upor Kristijanov zoper Turka se čedalje bolj širi. Razdraženost je tolika, da se upor, ako druge vlade ne pristopijo, zamore končati z uničenjem ali Turkov ali Kristijanov. Oni so še sedaj bolje oborožani, ti pa sploh številniši in pogumniši. V južni Hercegovini se Turkom že precej slaba godi. Kder koli si upajo iz mest, povsod so tepeni. Kakih 2000 Turkov se je čez morje pripeljalo v Klek in sedaj skušajo prodreti v Mostar. Ali vse soteske se od vstašev zasedene.

V Bosni ob Savi je strahovito krvi prelivanje. Kristijani povsod ubijajo Turke in požigajo njih stanovanja. Iz okolice pri Banjiluki je vse šlo med upornike. Najimenitniše pa se godi v Belemgradu. Bogati trgovec Krizmanič nabira in oboroža na svoje stroške prostovoljce. Mnogo srbskih oficirjev, med njimi general Juraj žl. Strati-mirovič, je šlo s prostovoljci vstašem na pomoč. Knez Milan bo naposled prisiljen Rističa postaviti za ministra in Turkom vojsko napovedati. Prva 2 oddelka srbske vojne, t. j. 80.000 mož je že na zbiranje pozvanih. Avstrija, Nemčija in Ruska pa neki v Turka tiščijo, naj Kristijanom v Bosnji in Hercegovini samostalnost prizna, kakor njo imate Romunska in Srbija. Čudno pak je to, da so celo dunajski listi začeli pisati, ali bi ne bilo najboljšje, če tudi Avstrija, spominjaje se nekdanje nesreče po Turkib, za orožje preme in Kristijanom hiti na pomoč ter si naposled Bosnijo in Hercegovino prisvoji. Toda nemški konservativci v Gradcu v takem postopanju druga ne vidijo kakor pruske limance, od Bismarka Avstriji na pogin nastavljen. To se nam zdi prazen strah. Preden Prus Prago ali Dunaj zasede, bo tudi Rusija in še kdo drugi imel kaj reči. Zato srčno želimo, da se našim sobratom na Turškem pomaga.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

IV.

Izplati se obiskati na malem parobrodu, ki vsako uro sem ter tje prevaža, otok Lido. Otok sega pet ur v morje in je s subim zvezan. Na koncu je mesto Chioggia s 26.700 stanovniki, ki večidel od ribljenja živijo. Na Lidu je kopališče, razdeljeno za vsak spol, ter odprto v morje. Čudil sem se, kako si upajo daleč v globočino plavati nekteri predrzneži; lahko bi se njim zgodilo,

kakor nekdanj Jonasu; so pa čuvaji vedno pripravljene v neki ladji, ako bi se prigodila kaka nesreča. —

Obiskal sem več cerkvá; med njimi se mi je St. Maria della Salute, kjer prebivajo Karmeliti, močno prikupila. Ima 7 altarjev, vsak je od drugega doža postavljen, in drug drugega prekosi v lepoti, umetnosti in dragocenosti. Podobe so na altarjih iz svetlega marmorja izdelane, kakor da bi bile iz voska napravljene. Več stebrov je iz črne marmorja iz Holandije. Človeku v srcu zaplanti, kedar stopi v tako krasno prebivališče božje. Cerkev leži od kolodvora na levo pri Canal-Grande.

Ogledal sem tudi poslopje Palazzo Chambour. Vse pohištvo je starinsko, rabili so ga nekdanj dožje; zdaj služi na ogled, ter spominja gledalca na prostost minulih časov, in kara lepoticenje in zapravljivost sedanjega veka. Tukaj je shranjeno nekoliko pohištva od nesrečne Antoniette, francoske kraljice; njena in kralja Ljudovika podobi visete na steni.

Omeniti še moram golobov, katerim na trgu sv. Marka na mestne stroške vsaki den ob 2. jesti dajajo. Vsi so lepo sivkasti, nenavadno krotki; preganjati ali poškodovati njih, je ostro prepovedano. Imenujejo njih stare republikance, ker so neki Benečanom ob času republike služili za pismonoše.

Mesto Benetke leži na morju, postavljeno je na stebre, šteje 128.094 prebivalcev, med njimi je štrti del ubogih; slovi od trgovine na morju. Broji 147 kanalov, 378 mostov, večjidel zidanih in 72 cerkva.

Še nekaj je dobro vedeti, kdor pride v Benetke, da se mu ne prigodi nevgodnost, katero je meni nevednost nakopala. Treba se je bati benetskih komarjev, katerih neznanost število po močvirju živi. Po noči pribrijo in iščejo krvne pijače.

Ob času mojega bivanja v Benetkah je bila silo nadležna vročina po dnevu in po noči. Da bi se nekoliko ohladil in laglje spal po noči, sem pustil okno sobice odprto. Sveče luč je pa na večer skozi odprto okno v hišo privabila mnogo komarjev, ki so mi po noči spečemu svoje strupene cevi na roke in lice nastavljali, ter se s toplo krvjo prav dobro gostili. Marsikterega komarja je to zabavljanje drago stalo; pobit je obležal na postelji, toda več jih je srečno odbrnelo, ko so se dobro napojili. Kedar se v jutro umijem, zapazim, da sem na rokah in obrazu gobat, kakor da bi me bila napadla gobava bolezen. Celih 6 dni je prešlo, predeu so se poskrili znamenki komarskih poljubov.

Da takej sitnej ljubeznivosti brž odbežim, se dam od nekega mladega in čvrstega brodarja iz mesta prepeljati na kolodvor in pridem v nekoliko urah čez Mestre v Padovo.

(Nastavek prih.)

Slovstvo.

Mali prirodopis s podobami za narodne ali ljudske šole in za prvi poduk na višjih dekliških šolah. Spisal dr. Netoliczka. Poslovenil J. Lapajne. Tako se glasi knjiga 119 strani broječa in pri Buschaku v Brnu založena in tiskana. Knjiga je vredna, da se povsod v narodnih dotičnih šolah uvede. Škoda, da ima toliko tiskovnih pogreškov. Cena 60 kr.

Smešničar 9. Nek nevoljen mož se je hudo razsrdil in svojo sitno ženo preklinjal, naj bi njo hudič vzela. Sedaj pristopi sosed rekoč: „znaš, brate sosed! pusti preklinjanje, ker ti je — zastonj! Ko bi namreč hudič tvojo ženo vzela, bi res dobro delo storil — a dobrega dela veš, da ne stori hudič!“

Razne stvari.

(Pri sv. Lovrencu v Slov. gor.) bo tamošnje politično-narodno-gospodarsko društvo 29. avg., t. j. na angeljsko nedeljo ob 1/24 zborovalo. Volitev odbora, gospodarski razgovori, tombola. Povabljeni so udi in narodnjaki. Odbor.

(G. Seidl) res ni mogel brez udrihanja po duhovščini svojim 15 poslušalcem volilcem (?? ured.) poročati o svojem delovanju. Tudi, da se je zopet sam pohvalil, smo pričakovali. Novega ni povedal druga, kakor, da so kmeti sami krivi, da po deželi človek ni varen pred tepuhi, tatovi in neporedneži; na dalje, da je vse lažnjivo, kar je „duhovniški“ list (Slov. Gosp.?) o njem poročal in da se ima z Ogersko stvariti personalna unija. Kam to meri, bomo prihodnjč pojasnili. Pravil je, da je hotel duhovniški list tožiti, pa da so mu njegovi advokati odsvetovali. Verjamemo!

(Pri Devici Mariji na gori) so Vidu Vindišu štale pogorele v vrednosti 1000 fl. Nesrečnik ni bil zavarovan.

(V Karčevini nad Ptujem) je gorelo pri Jož. Bezjaku. Ptujski gasilci in nekaj pionirjev je prišlo gasit. Nek pogumen feldvebel je dete iz plamena otel. —

(Frajhamčani in Karčevinci) so prosili, naj njim okrajni mariborski zastop pomaga jako izvožene steze popraviti — toda prošnja ni bila uslišana. Mislimo, da še njim g. Seidl tukaj nebi zamogel pomagati, ker še tistim ni pomagal, katerim je to pri zadnjih volitvah baje trdno obetal n. pr. Rušanom — stezo do železniške postaje.

(Iz hudobije užgal) je nekdo Jožefu Tratniku v Staremtrgu gospodarsko poslopje, da je pogorelo, s pridelki vred.

(Za Orožnov spominek) so darovali č. gg. kanonik in nadžupnik laški, Anton Žuža 5 fl., kanonik Orožen 5 fl.: And. Jug 1 fl. 90 kr., Jož,

Kočevar 1 fl. 5 kr., Pet. Cizej 1 fl., J. Stvarnik 1 fl., Fr. Kapus 1 fl., J. Žuža 1 fl., dr. Kočevar 1 fl. Prenesek 91 gld. 40 kr. Skupaj 109 gld. 35 krajc.

(*Vrli narodnjak*) in profesor g. Karol Glaser je iz Ptuja premeščen na Kranjsko gimnazijo. Nemilo ga bodemo pogrešali pri nas!

(*Nek neusmiljen barantač*) je v Črni na Koroškem čredo ovac v nek blev naphal. Ali drugo jutro je prestrašen našel samo 3 ovce žive, 57 njih je v soparju in vročini konec vzelo.

(*Pri sv. Petru v Medvedselu*) je pri nekem tepežu bil ubit Janez Tadina. Zločinca so že zaprli.

(*Pri zrnju smo v Avstriji*) letos veliko bolj na slabem, kakor druga leta. Pšenice je pri nas za 200.000 vaganov menje, na Ogerskem pa za 2 milijona; rži za 100.000, na Ogerskem za 700.000, ječmena 1 $\frac{1}{4}$ milijona, na Ogerskem 1 $\frac{1}{2}$ milijona. Ovsasmo mi za 400.000 vaganov več dobili, Ogripa za 2 $\frac{1}{2}$ milijona menje. Vse to kaže, da bo cena pri zrnju še bolj začela naraščati.

(*Spremembe v lavant. škofiji*). Čč. gg. Franc Ogradi je postal špiritual mariborske duhovšnice, Jur. Bezenšek vikar, in J. Žičker, kaplan celjski. Za provizorja postavljena sta čč. gg. M. Lapuh pri sv. Jodoku in M. Rakoše v Žusemu. Č. g. Fr. Ozmeec in A. Vodep stopita v začasni pokoj. Prestavljeni so sledeči čč. gg. kaplani: Jan. Vraz v Rogatec, J. Pečnik k sv. Stefanu, Fr. Leber v Dol, Ed. Janček v Podsredo, Fr. Zdolšek v Videm, S. Pihler v Makole, M. Šket v št. Martin v Šalski dolini, M. Stuhec v Ljutomer I. M. Jurkovič v Leskovec, St. Mohorko v Muto, Fr. Polc na Vransko I., M. Škrbec v Vitanje I., Fr. Polak v Trbovlje, J. Črnko v Laporje. Na novo nameščeni so čč. gg.: Iv. Bohanec v Ljubno, Greg. Hrastrl v Marenberg, Ant. Inkret v Luče, Jož. Muha v Galicijo, Ant. Šijanec v Lembah, Iv. Stajnik v Zreče. — Prostopovoljno je resigniral č. g. Jož. Hajšek, župnik v št. Antonu na Pohorju. — Druga kaplanija v Vojniku ostane začasno izpraznjena.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptujju		V Celju		V Varaž- dinu		V Celov- cu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	5	—	4	50	5	—	4	80	5	83
Rži	3	90	3	50	3	90	3	30	4	24
Ječmena	3	10	2	60	3	40	2	20	2	66
Ovsas	2	—	2	—	2	70	1	80	1	95
Turšice	3	20	2	90	3	60	2	80	2	69
Ajde	2	70	2	40	3	—	2	20	2	10
Prosa	—	—	—	—	3	60	3	—	2	63
Krompirja	1	60	1	20	1	60	1	60	1	30
Sena cent.	1	50	1	80	1	—	1	20	1	—
Slame (v šopkih)	1	40	1	40	—	80	1	20	—	—
„ za steljo	—	80	—	90	—	60	1	—	—	—
Govedine funt	—	26	—	26	—	26	—	22	—	22
Teletine	—	26	—	24	—	27	—	22	—	22
Švinjetins	—	29	—	28	—	28	—	28	—	28
Šlanine	—	—	—	—	—	40	—	44	—	44

Loterijsne številke:

V Gradcu 21. avgusta 1875: 60 76 38 30 78
na Dunaju „ „ 67 62 88 11 55
Prihodni srečkame 4. septembra 1875.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	70	—
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	163	—
Ažijo srebra	101	75
„ zlatá	5	28

2—3

Hiša

z dotičnim posestvom je v Ormužu (Friedau) na spodnjem Štajerju pod lahko pogojno plačo na prodaj. Hiša obsega 4 izbe, čumnato, kuhinjo in pivnico; potem konjske, govejske in svinjske hleve, škedenj; parmo, listnjak itd.

Vsa stavba je zidana in z opeko pokrita.

K temu stanovanju se tudi lahko doda 10 plugov zemlje, obstoječe v njivah, travnikih in nekaj gozda.

Popraša in oglašá se naj pri gosp. Frideriku Gesnerju v Ormužu.

2—3

Oznanilo.

Učiteljska služba pri sv. Jakobu v Dolu pri Hrastrniku, je s 600 fl. in prostim stanovanjem razpisana. Učitelj, kateri je zmožen slovenskega in nemškega jezika, in želi tukaj službo prevzeti, naj se oglasi pri krajnem šolskem svetu v Dolu, pošta Hrastrnik, s postavnimi spričali do 20. septembra tega leta.

Krajni šolski svet v Dolu, dne 13. avgusta 1875.

Blaž Drager,
predsednik.

Razpis

1—2

službe organista in cerkovnika v „Laškem trgu“ (Markt Tüffer).

Pri nadžupniji v Laškem trgu je služba organista, združena s službo cerkovnika ali mežnarja za oddati.

Dohodki (imenovana pšenična, prosta zmesna in vinska berja, štola ali umrlina) znašajo okoli 400 gld. in prosto stanovanje.

Prošniki, zmožni za to službo, naj svoje z dotičnimi dokazi obložene vloge izročé nadžupnijskemu uradu v „Laškem trgu“ do 20. sept. 1876.

Nadžupnijski urad na Laškem 20. avg. 1875.

Anton Žuža,
nadžupnik.